

Nr 40.

Av fröken Elmén m. fl., om ökat anslag till Ericastiftelsen.

I årets statsverksproposition har under åttonde huvudtiteln I: 17 (s. 341) föreslagits, att riksdagen skall godkänna vissa grunder för bestämmande av statens bidrag till Ericastiftelsen att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1954/55 samt att såsom bidrag till stiftelsen för budgetåret 1954/55 skall anvisas ett förslagsanslag av 97 100 kronor.

Det stora värdet av stiftelsens verksamhet torde vara allmänt erkänt och bestyrkes även av föredragande statsrådet. Det bör därför hälsas med stor tillfredsställelse, att finansieringen av denna verksamhet, som under en följd av år berett stiftelsen stora svårigheter, nu föreslås ordnad på en fast bas genom bidrag från staten och Stockholms stad. I stort vill vi därför giva vår fulla anslutning till vad av Kungl. Maj:t föreslagits. I vissa detaljer företräder vi emellertid en avvikande mening.

Den långa tid under vilken frågan hållits svävande, senast under de två år, som det, trots uttalanden i tidigare statsverkspropositioner, tagit att utreda frågan om avvägningen av statens och stadens bidrag, har såsom plägar vara fallet under liknande omständigheter inneburit att alla än så angelägna önskemål avvisats under avvaktan på utredningens resultat. Det är inte minst under sådana omständigheter angeläget, att den prövning av stiftelsens behov, som nu till sist skall företagas, inte får en alltför restriktiv karaktär. Vi vill rikta uppmärksamheten på följande punkter.

Stiftelsen har hemställt om medel för inrättandet av ytterligare en befattning som *socialkurator* (det finns förut endast en) och har härom anfört följande.

»Vad först beträffar kuratorstjänsten förhåller det sig så, att senare års erfarenheter lett till en omläggning av själva sättet att arbeta. Man behandlar inte som tidigare endast barnet utan angriper själva miljön, och kontakten med föräldrarna och hemmet i dess helhet är en viktig del av behandlingen. Denna kontakt skötes av kuratorerna, och dessa utgöra sålunda en viktig länk i det team som på en central för psykisk barna- och ungdomsvård har hand om ett visst fall. Ericastiftelsen har emellertid inte haft möjlighet att inrätta mer än en kuratorstjänst. I Stockholms stad utgöra kuratorerna en alldeles ojämförligt större andel av personalen. Utvecklingen av själva arbetsmetoderna gör det sålunda synnerligen angeläget att ytterligare en kuratorstjänst inrättas. Att beteckna detta som en utvidgning är följaktligen missvisande.»

Stockholms stad, som i likhet med utredningsmännen för närvarande icke funnit skäl föreligga för en utvidgning av stiftelsens verksamhet, har likväl

i denna punkt, med anslutning till vad stiftelsen anført, för sin del biträtt förslaget och är sålunda beredd att påtaga sig den del av kostnaden, som skulle ankomma på staden. Föredragande statsrådet har emellertid förklarad sig icke nu beredd att förorda bifall till förslaget.

För vår del har vi funnit övertygande skäl anförda för ett inrättande av ytterligare en kuratorsbefattning från nästkommande budgetår. Det är uppenbart, att verksamheten blir lidande av att detta önskemål tillbakavisas. En sådan ståndpunkt är ett exempel på missriktad sparsamhet.

Överläkarbefattningen har av stiftelsen föreslagits placerad i 37 lönegraden, varjämte ett arvode skulle utgå på 4 000 kronor åt innehavaren i dennes egenskap av föreståndare för det läkepedagogiska institutet i dess helhet. Utredningsmännen har däremot beträffande lönegradsplaceringen stannat vid att föreslå 34 lönegraden, vilket även godtagits i propositionen. Stiftelsens förslag är grundat på en jämförelse med de förmåner, vilka är förenade med av stad eller landsting medelst statsbidrag inrättad befattning som chef för central för psykisk barna- och ungdomsvård. Inga skäl har av utredningsmännen anförts för att visa, att en sådan jämförelse skulle innebära en oriktig utgångspunkt. Då stiftelsen fruktat, att hänsyn tagits till att överläkaren äger rätt till viss praktik, har den påpekat, att denna rätt är rent formell och att stiftelsen är beredd att om så önskas införa ett praktikförbud för överläkaren, vilket i praktiken inte skulle innebära någon ändring. Stockholms stad har med hänsyn härtill funnit, att motiveringen för utredningsmännens förslag förfallit, och för sin del godtagit den av stiftelsen föreslagna placeringen.

Självfallet är det för stiftelsens verksamhet betydelsefullt, att dess överläkare inte är placerad i lägre grad än jämförliga befattningshavare. Stiftelsens förslag synes oss välmotiverat, under det att förslaget om en lägre placering över huvud taget inte motiverats. Vi föreslår därför, att befattningen placeras i 37 lönegraden, men förutsätter liksom Stockholms stad att innehavaren icke tillerkännes praktikrätt.

Tjänsten som fast anställd lärare vid, tillika rektor för, seminariet föreslås av stiftelsen jämställd med lektorat vid folkskoleseminarium och därför placerad i 33 lönegraden och förenad med ett fast undervisningsarvode av 1 750 kronor, vartill skulle komma rektorsarvode på 2 000 kronor. Utredningsmännen har utan motivering föreslagit endast 32 lönegraden och intet undervisningsarvode, vilket godtagits i propositionen, likaledes utan motivering. Stockholms stad har för sin del uttalat, att värdesättningen av rektorstjänsten i första hand bör prövas av staten. Därest det befinner sig motiverat att i enlighet med stiftelsens förslag höja placeringen utöver utredningens förslag är staden för sin del beredd att bestrida sin andel av den därigenom uppkomna kostnadsökningen.

Med hänsyn till att undervisningen vid seminariet är högt kvalificerad och närmast är av högskolemässig karaktär, finner vi den föreslagna placeringen i klass med seminarieläroverförordad innehåva en skäligen anspråkslös begäran och föreslår alltså, att tjänsten placeras i 33 lönegraden med ett undervisningsarvode av 1 750 kronor (vartill kommer rektorsarvodet).

Sedan många år har stiftelsens styrelse tillsatt en särskild sekreterare, vilken åtnjutit ett arvode, som under senare år uppgått till 1 200 kronor. Utredningsmännen har ansett uppgiften kunna skötas av de två cheftjänstemännen och sålunda velat indraga denna lilla arvodestjänst. Stiftelsen har bestämt avstyrkt detta och anslutit sig till ett av ordföranden gjort uttalande. I detta har denne betonat, att sagda befattningshavare är hårt ansträngda av de uppgifter vilka omedelbart sammanhänger med deras specialområden. Ordföranden finner det inte endast svårt utan närmast omöjligt att belasta dem med sekreteraruppgifterna, varför utredningsmännens förslag enligt hans mening innebär, att ordföranden själv måste fungera som sekreterare. I propositionen har emellertid inte räknats med sekreterararvode. Stockholms stad har för sin del funnit rimligt, att nuvarande ersättning för sekreterargöromålen bibehålles.

Det gäller här ett belopp, som sedan många år upptagits i stiftelsens stat och som därjämte är av skäligen ringa storlek. Att indraga detta belopp och lägga uppgifterna på personer, vilkas höga kvalifikationer ligger på helt andra områden, där deras insatser är ytterst angelägna, kan i varje fall inte kallas för rationalisering utan snarast motsatsen. Besparingsförslag av sådan innebörd bör avvisas, och vi föreslår därför, att ett belopp av 1 200 kronor får upptagas i stiftelsens stat såsom sekreterararvode.

Till sist har stiftelsen hemställt, att ett belopp av 2 000 kronor skulle för oförutsedda utgifter få ingå i staten. I propositionen har detta önskemål inte tillmötesgått. Stockholms stad har uttalat, att bristen på marginaler i staten kan medföra svårigheter för stiftelsen, varför det begärda beloppet bör upptagas i staten.

Visserligen har i propositionen föreslagits, att anslaget till stiftelsen skall erhålla förslagsanslags karaktär, men det kan inte vara praktiskt, att stiftelsen skall ingå till Kungl. Maj:t med särskild framställning så snart någonting aldrig så obetydligt inträffar, som inte är direkt förutsett vid beräkningen av statens olika poster. Vi finner därför för vår del, att ett anslag på 2 000 kronor för oförutsedda utgifter bör få ingå i staten.

De av oss här framförda förslagen kan med ledning av tablån på s. 356 i propositionen beräknas öka normalstatens sammanlagda belopp enligt följande:

en ny kuratorsbefattning	11 868
uppflyttning av överläkare	2 301
uppflyttning av rektor	—
undervisningsarvode till rektor	1 750
sekreterararvode	1 200
oförutsedda utgifter	2 000

Summa kr. 19 119

Av denna kostnadsökning har staden förklarat sig beredd bestrida 55 procent, och bidraget från statens sida skulle sålunda behöva ökas med 8 600 kronor.

Vi hemställer därför,

att riksdagen vid behandlingen av åttonde huvudtiteln måtte höja det såsom bidrag till Ericastiftelsen för budgetåret 1954/55 föreslagna beloppet 97 100 kronor till 105 700 kronor.

Stockholm den 19 januari 1954.

Brita Elmén.

Carl S:son Schmidt.

Nancy Eriksson.

Nils Nestrup.

Elsa Ewerlöf.

Gerda Höjer.